

Spis treści

Wstęp	9
Dariusz Waldziński , Spójność ekonomiczna Unii Europejskiej w świetle współczesnych przemian kulturowo-cywilizacyjnych	11
Urszula Kalina-Prasznic , Ekonomiczne kontrowersje wokół europejskiego modelu socjalnego	25
Giuseppe Calzoni , Współczesne wyzwania wobec polityki społecznej	33
Andrzej Prusek , Spójność płac w warunkach integracji europejskiej jako wyzwanie rozwojowe dla Polski	39
Filip Chybalski , Reforma systemu emerytalnego w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	48
Grażyna Węgrzyn , Innowacyjność gospodarki Unii Europejskiej a sytuacja na rynku pracy	58
Iwona Kukulak-Dolata , Kształcenie jako instrument rozwoju kapitału ludzkiego w firmie.....	67
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wpływ Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na lokalne rynki pracy.....	82
Elżbieta Siek , Bezrobocie w wybranych krajach Unii Europejskiej w świetle migracji zagranicznych.....	100
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , Wybrane aspekty rynku pracy w krajach Grupy Wyszehradzkiej po przystąpieniu do UE	115
Жанна Цауркубуле , Проблемы рынка труда Латвии в контексте европейской интеграции.....	127
Алебина Вишневская , Развитие маркетинговой макросреды латвийского рынка после вступления в ЕС.....	137
Krzysztof Piech , Weryfikacja trafności wybranych prognoz makroekonomicznych w Polsce	152
Joanna Jahn , Wzrost gospodarczy w Unii Europejskiej w przekroju regionalnym	166
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Teoretyczne podstawy oceny absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – zarys ujęcia systemowego.....	195
Magdalena Wojarska , Fundusze strukturalne jako instrument konwergencji regionalnej na przykładzie Polski.....	209
Piotr Nowak , Rola współpracy terytorialnej w zmniejszaniu dysproporcji rozwojowych Unii Europejskiej	222

Jerzy Ładysz , Wspieranie współpracy transgranicznej i rozwoju regionalnego w Polsce przez mechanizmy finansowe europejskiego obszaru gospodarczego	231
Sylwia Dolzblasz , Rozwój współpracy międzynarodowej na poziomie regionalnym i lokalnym w Europie jako element polityki spójności	243
Piotr Misztal , Wykorzystanie funduszy strukturalnych i efekty polityki regionalnej w nowych krajach członkowskich UE w okresie 2004-2006	253
Katarzyna Surygala , Fundusze strukturalne Unii Europejskiej jako instrument realizacji prorozwojowej funkcji budżetów wybranych gmin województwa dolnośląskiego	265
Anita Richert-Kaźmierska , Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a konkurencyjność polskich regionów na przykładzie województwa pomorskiego	280
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Wstępna ocena realizacji działania 3.4 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na obszarze województwa dolnośląskiego.....	291
Marcin Sobiecki , Wdrażanie SPO ROL na przykładzie działania 2.3 „Odnawia wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”	302
Grzegorz Salwa , Problemy koordynacji przedsięwzięć zgłaszanych do współfinansowania w ramach Funduszu Spójności na przykładzie „Programu ochrony wód zlewni rzek Ślęzy i Oławy” oraz zarządzanie nimi	316
Marek Angowski , Znaczenie środków pomocowych UE w podnoszeniu konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego w województwie lubelskim	329
Małgorzata Dziembała , Konkurencyjność regionów południowego pogranicza Polski	338
Jolanta Taraszkiewicz , Pomoc publiczna a spójność gospodarcza i społeczna Unii Europejskiej	351
Alina Walenia , Rola budżetu samorządu województwa podkarpackiego w finansowaniu rozwoju regionalnego w warunkach członkostwa w UE.....	361
Iwo Augustyński , Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w realizacji celów polityki spójności społeczno-gospodarczej	375
Andrzej Kras , Dopuszczalność udzielania pomocy publicznej dla usług o charakterze powszechnym w prawie Unii Europejskiej	382

Summaries

Dariusz Waldziński , Economic Cohesion of the European Union in the Light of the Modern Cultural and Civilization Transformations	24
Urszula Kalina-Prasznic , Economic Controversies over the European Social Model	32

Giuseppe Calzoni , Contemporary Challenges for Social Policy.....	38
Andrzej Prusek , Cohesion of Wages in Conditions of European Integration as Development Challenge for Poland	47
Filip Chybalski , Pension Reform in CEE Countries	57
Grażyna Węgrzyn , Innovation in European Economies and the Situation in Labour Markets.....	66
Iwona Kukulak-Dolata , Education as the Main Tool of the Development of the Human's Capital in the Company	81
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wałbrzych Special Economic Zone and its Impact on Local Labour Markets	99
Elżbieta Siek , Unemployment in Selected Countries of the European Union in the Light of Migration Abroad.....	114
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , The Chosen Aspects of the Labour Market of The Wysehrad Group Countries after the Accession to EU.....	126
Zhanna Caurkubule , Problems of Labour Market in Latvia in the Context of European Integration	136
Alevtina Vishnevskaja , The Changes of Macroeconomic Conditions in Latvia after European Union's Accession.....	151
Krzysztof Piech , The Verification of Selected Macroeconomic Forecasts Ac- curacy in Poland	165
Joanna Jahn , Economic Growth in the European Union in Regional Section	186
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Appraisal of Absorption of the Structural Funds of the European Union – Theoretical and Systemic Back- ground.....	207
Magdalena Wojarska , Structural Funds as the Instrument of the Regional Convergence on the Example of Poland.....	221
Piotr Nowak , The Role of the Territorial Cooperation in Decreasing of Devel- opment Disproportion in the European Union.....	230
Jerzy Ładysz , Fostering Cross-border Co-operation and Regional Develop- ment in Poland by the European Economic Area Financial Mechanisms	242
Sylvia Dolzblasz , Development of International Co-operation on a Regional and Local Level in Europe as an Element of Cohesion Policy.....	252
Piotr Misztal , Structural Funds' Usage and Regional Policy Effects in the New European Union Member States in Years 2004-2006	264
Katarzyna Surygala , European Funds as an Element of Budgets in Chosen Communities of Lower Silesia and their Influence on Region's Develop- ment	279
Anita Richert-Kaźmierska , Financial Support of European Regional Devel- opment Found and Competitiveness of Polish Regions – on the Example of Pomorskie Voivodeship	290
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Preliminary Assess- ment of Measure 3.4 Implementation under Integrated Regional Opera- tional Programme in Lower Silesia Voivodeship.....	301

Marcin Sobiecki , Implementation of SPO ROL on the Example of the 2.3 Measure „Development of Rural Regions and Preservation and Protection of Cultural Heritage”	315
Grzegorz Salwa , Problems of Coordination and Management of Undertakings Proposed for Cofinancing within Cohesion Fund on the Example of Protection of Water of the Sleza and Olava Rivers Programme	328
Marek Angowski , The Importance of EU Supporting Funds in Competitiveness Improvement of Agri-Food Sector’s S&M Enterprises in Lublin Region	337
Małgorzata Dziembala , Competitiveness of the Regions of Poland’s Southern Borderland	350
Jolanta Taraszkiewicz , State Aid and Social-Economic Cohesion in the European Union	360
Alina Walenia , The Role of the Budget of the Podkarpackie Region in Financing Regional Development in the Scope of EU Membership	374
Iwo Augustyński , Role of State Aid in Cohesion Policy	381
Andrzej Kras , The Admissibility of State Aid for Services of General Interest in European Law	392

Giuseppe Calzoni

Università degli Studi di Perugia

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA WOBEC POLITYKI SPOŁECZNEJ

1. Wstęp

Malthus pisał w roku 1798: „Przedmiotem dzieła doktora Adama Smitha są badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów. Jednakże w dziele tym autor umieszcza też i inne badania, może nawet bardziej interesujące, nad naturą i przyczynami szczęścia narodów”.

Należy dodać, że badanie relacji między bogactwem a dobrobytem pojawia się jako pierwsze wyzwanie w dziełach ekonomii. Jest to wyzwanie dotyczące rozstrzygnięć w pewnym sensie spoza ekonomii, ale na pewno o znaczeniu podstawowym. Było ono również tematem mojego wykładu w Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu osiemnaście lat temu. Mówiłem wtedy, że punktem wyjścia badania tego problemu może być analiza przeprowadzona z pozycji jednostki, czyli pod względem indywidualnym, a więc mikroekonomicznym, bądź z pozycji społeczeństwa, czyli pod względem makroekonomicznym. Jasne jest, że dobrobyt indywidualny wynika z zaspokojenia potrzeb związanych z konsumpcją realnego dochodu poszczególnych osób, ale i tu pojawia się społeczny aspekt problemu. Ta koncepcja dobrobytu – ściśle indywidualistyczna – musi być koniecznie odniesiona do sytuacji grup albo klas. Z punktu widzenia społecznego jest możliwe, że nawet po wzroście dochodu realnego może nastąpić pogorszenie dobrobytu, jeżeli dochody niektórych grup społecznych zwiększają się bardziej niż proporcjonalnie. W rezultacie proces ten oznacza, że zwiększają się nierówności w podziale dochodów indywidualnych lub rodzinnych.

Postrzeganie nierówności w zakresie dobrobytu społecznego często wymaga poszerzenia analizy o elementy psychologiczne i introspekcyjne, tzn. porównania efektów z oczekiwaniami, a także o elementy opisujące stany ducha. Również wiele ustaleń sformułowanych poza sferą nauk ekonomicznych, wynikających z dorobku wiedzy w zakresie nauk społecznych, może być w tej złożonej materii źródłem nowych, często nawet rozstrzygających rozwiązań. W rezultacie dylematy odnoszące się do kształtowania relacji między dobrobytem indywidualnym a grupowym stanowią dla państw i ich rządów realne i wielkie wyzwanie.

2. Podział dochodu, spójność społeczna i dobrobyt w historii myśli ekonomicznej

Temat ten ma wielowiekowe korzenie. W piątym rozdziale *Polityki* Arystoteles pisze: „Ponieważ badamy, skąd pochodzą rewolucje, trzeba przede wszystkim badać ich przyczyny”; „[poza] przemocą i pragnieniem korzyści [...] nastąpią zmiany w konstytucji Państw, kiedy wzrasta niezmiernie liczba biednych ludzi, dlatego że największy kontrast jest między bogactwem a biedą”. Od dawna więc wiadomo, że zachodzi ścisły związek między spójnością społeczną i podziałem dochodów. W nawiązaniu do tego, co pisał Malthus, znaczy to, że u źródeł dobrobytu wspólnoty leży nie tylko ilość wytwarzanego bogactwa, ale też, a może przede wszystkim, jego jakość rozumiana jako jego dystrybucja.

Tego był w pełni świadomy marszałek de Vauban, który opisując warunki życia społeczeństwa francuskiego na początku osiemnastego wieku twierdzi, że dziesiąta część ludności żyje z jałmużny, połowa nie jest w stanie jej wspierać, trzecia część żyje ubogo, ostatnia – dziesiąta reprezentuje klasę średnią i wewnątrz niej jedna dziesiąta żyje w sposób zupełnie zamożny. Wobec tego, że system podatkowy obciążał wówczas całkowicie najbiedniejszą część narodu, autor proponował królowi ustanowienie powszechnego dziesięcioprocentowego podatku, ponieważ: „Królowie mają interes realny i podstawowy, aby nie obciążać narodu aż do utraty niezbędnego minimum”¹. Propozycja ta nie spotkała się z należyтым przyjęciem, a w konsekwencji po osiemdziesięciu latach wybuchła rewolucja.

Z doświadczeń historycznych wynika związek między niestabilnością społeczną a nierównością podziału dochodu, co znajduje potwierdzenie w pracach socjalistycznego ekonomisty Sismondiego, który twierdzi, że „[...] całość dóbr materialnych musi być rozdzielona pomiędzy ludzi według określonych proporcji, których zmiana jest możliwa, o ile nie stwarza poważnych zagrożeń społecznych”².

Wynika z tego, że system polityczny, jeżeli naprawdę ma mieć charakter społeczny, musi używać systemu podatkowego nie tylko do finansowania wydatków publicznych, ale też do rzeczywistego zmniejszenia dysproporcji w podziale, a przez to równocześnie do wspierania rozwoju.

Rozpatrywanie relacji między bogactwem, stabilnością społeczną i dobrobytem wymaga przyjęcia wstępnych założeń i sformułowania hipotezy na temat zależności między realnym dochodem a charakterem dobrobytu (indywidualnego i wspólnego). Jeżeli w tym zakresie przyjmujemy hipotezę Bernoulliego³, której istotą jest ustalenie, że dobrobyt może być wyrażany przez logarytm realnego dochodu przypadającego na jedną osobę (w podziale danego dochodu między daną liczbę osób), to istnieje odwrotna współzależność między wspólnym dobrobytem i nierównością dystrybu-

¹ S. le Prestre de Vauban, *Project d'une dixme royale*, 1707.

² C.S. de Sismondi, *Political economy and the philosophy of government*, 1815, s. 118.

³ D. Bernoulli, *Specimen theoriae novae de mensura sortis*, 1738.

cji. W efekcie dochód jednego miliona dzielony między tysiąc osób dla każdej z tych osób tworzyłby dobrobyt równy sześciu jednostkom. Gdyby jednak ten sam dochód był podzielony na równe części, tworzyłby dobrobyt wielkości 3000 jednostek dla każdego z członków społeczeństwa.

W dziewiętnastym wieku francuski ekonomista Say⁴ opisując przebieg dystrybucji dochodów pisze o „piramidzie społecznej”, aby podkreślić, że wraz ze wzrostem dochodu zmniejsza się liczba osób uczestniczących w jego podziale, i podkreśla użyteczność tego zestawienia. Proponuje zatem, aby ustalić liczbę potencjalnych odbiorców w zależności od zmiany ceny towarów. Natomiast Leroy-Beaulieu, nawiązując do piramidy społecznej, proponuje, aby odrzucać jakąkolwiek możliwość ulg podatkowych, nawet dla osób najbiedniejszych.

Pod koniec tegoż wieku, na bazie pierwszych statystyk, niemiecki antropolog Ammon stara się udowodnić hipotezę, że przebieg krzywej dochodów zbliża się do profilu krzywej Gaussa, tzn. uzależniony jest od struktury charakterów osób.

Również Pareto⁵ na podstawie analizy danych statystycznych stwierdza istnienie korelacji liniowej między logarytmem dochodu i logarytmem liczby rentierów. Zauważa, że występuje ona pod warunkiem nieuwzględniania liczby „rentierów” żyjących poniżej minimum socjalnego, mimo że społeczny aspekt tego zagadnienia jest bardzo ważny.

Kolejne analizy omawianych zagadnień pochodzą już z czasów nam współczesnych, a wprowadzane są w nich różne wskaźniki koncentracji, obrazujące podział dochodu narodowego w społeczeństwie oraz stosujące różne podejścia teoretyczne. Wyjaśniają one podział dochodów indywidualnych z użyciem argumentów z zakresu nie tylko nauk ekonomicznych, ale także nauk politycznych i społecznych. Również mój Nauczyciel⁶ ma w tej dziedzinie znaczące osiągnięcia.

3. Rozwój gospodarczy i spójność społeczna w myśli ekonomicznej i w rzeczywistości

Jeżeli jest prawdą, że nadmierne dysproporcje w podziale dochodu mogą zagrażać stabilności porządku publicznego, zapytać należy, jakie warunki powinny być spełnione, aby było możliwe połączenie zgody i spójności społecznej ze sprawnością systemu gospodarczego.

Odpowiedź na to pytanie, dotyczące źródeł powstawania nierówności w procesie dystrybucji, ma – jak wyjaśnia Pigou⁷ – trzy podstawowe aspekty: „Pierwszym jest wielkość tego dochodu, drugim jest sposób podziału tego dochodu między członków społeczeństwa, trzecim aspektem jest tempo wzrostu dochodu w czasie”.

⁴ J.B. Say, *Cours complet d'économie politique pratique*, 1836.

⁵ V. Pareto, *Cours d'économie politique*, 1897.

⁶ A.A. Crosara, *Corpus rei oeconomicae*, 1967.

⁷ A.C. Pigou, *The economics of welfare*, London Macmillan, 1932.

Wniosek, który można wysnuć z tych przemysłów, wydaje się oczywisty, a brzmi następująco: jeżeli prawdą jest, że dobrobyt rośnie, kiedy maleją nierówności w podziale dochodu społecznego, to optymalnym do osiągnięcia celem pod względem ekonomicznym, politycznym i społecznym byłoby minimalizowanie stopnia nierówności (aby maksymalizować równość i spójność) i równocześnie ochrona sprawności i produktywności systemu gospodarczego (aby był zagwarantowany odpowiedni poziom i ciągłość rozwoju).

A jak w praktyce wygląda podział dochodu? Próba odpowiedzi na to pytanie wymaga analizy danych statystycznych odnoszących się do tworzenia i podziału dochodu w różnych krajach świata, w okresie od 1995 do 2000 roku⁸. Analiza ta pozwoliła na równoczesną ocenę zmian wartości realnego PKB na jednego mieszkańca oraz wskaźnika nierówności w podziale dochodu osobistego.

Wśród badanych krajów 22 leżą w Europie (Austria, Belgia, Bułgaria, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Rosja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Wielka Brytania), 2 w Afryce (Egipt, Republika Południowej Afryki), 3 w Ameryce (Kanada, Kolumbia, Stany Zjednoczone), 2 w Azji (Chiny, Filipiny), jest wśród nich również Australia.

Z dynamicznej analizy wynika, że w znacznej części krajów (15) wskaźnik Giniego waha się od -2 do +2 punktów procentowych, w 11 krajach rozpiętość maleje od 6 do 2 punktów i w 4 krajach zwiększa się od 3 do 10 punktów. Jeżeli chodzi o zmiany PKB, to w 14 krajach należy odnotować w ciągu pięciu lat jego wzrost w skali od 20 do 30%, w 9 krajach – od 31 do 71% oraz w pozostałych 7 krajach – w skali od 3 do 19%.

Kolejnym etapem analizy było uporządkowanie wybranego zbioru krajów ze względu na ekonomiczną i społeczną homogeniczność rozwoju oraz zbadanie ich sytuacji z punktu widzenia kryterium optymalnego rozwoju Pigou.

Jeżeli chodzi o zmiany PKB, to najlepsze osiągnięcia mają Irlandia, Luksemburg i Estonia. W tych krajach w ciągu pięciu lat wskaźnik wzrostu PKB wyniósł od ponad 55% (Estonia) do ponad 71% (Irlandia). Najślabsze osiągnięcia mają natomiast Bułgaria, Kolumbia i Rumunia.

Z kolei, największy wzrost nierówności w podziale dochodów osobistych wystąpił w Chinach (10%) i w Egipcie (9%). Zastosowanie kryterium optymalności Pigou pozwala stwierdzić, że w Chinach i w Egipcie rysuje się najbardziej niebezpieczny kierunek rozwoju. W krajach tych równocześnie rośnie i PKB, i zróżnicowanie między ludźmi bogatymi i biednymi.

Niekorzystną sytuację można również odnotować w Bułgarii, Kolumbii i Rumunii. W krajach tych słabość rozwoju polega na zbyt niskiej stopie wzrostu PKB w ciągu ostatnich pięciu lat. W Rumunii dynamika wzrostu wynosi 2,9%, w Kolumbii 5,2%, a w Bułgarii 7,7%. W krajach takich jak Polska i Włochy sytuacja jest również niekorzystna. Polska charakteryzuje się silnym wzrostem zarówno PKB (40%),

⁸ *World income inequality database*, United Nations University 2006.

jak i wskaźnika nierówności w podziale dochodu (o 2%). We Włoszech natomiast sytuacja w zakresie nierówności poprawia się (spadek wskaźnika o 4%), ale tempo wzrostu PKB jest stosunkowo niewielkie (17%). W mojej opinii charakter zidentyfikowanych zmian uzasadnia stwierdzenie, że droga do osiągnięcia prawdziwej spójności ekonomicznej i społecznej jest jeszcze długa i kręta. Dążenie do osiągnięcia tej spójności stanowi istotne wyzwanie zarówno dla Unii Europejskiej, jak i dla pozostałych badanych krajów.

4. Konkluzje

Sądzę, że nie jest zbyt dużą śmiałością stwierdzenie, iż zagadnienie podziału dochodu narodowego zasługuje w studiach ekonomii stosowanej na większą uwagę. Ważne jest także, że nie tylko wśród specjalistów stale podkreśla się wymaganie, aby w ekonomii mówić o podziale zarówno „ilościowo”, jak i „jakościowo” oraz aby w tych rozważaniach bardziej uwzględniany był udział polityki i socjologii, czyli dziedzin wiedzy zajmujących się problemami człowieka jako stworzenia „z natury socjalnego i politycznego”.

Wzrost ekonomiczny w powiązaniu z postępem społecznym powinny wyznaczać priorytetowe kierunki przekształcania ustroju społecznego i politycznego; innymi słowy, bogactwo i dobrobyt powinny znacznie silniej współdziałać na rzecz coraz lepszego rozwoju człowieka i wzrostu jakości jego życia.

Przykładem może być polityka społeczna Unii Europejskiej, która na pierwszym planie stawia konieczność realizacji podstawowych wartości człowieka – prawo do pracy i zatrudnienia, poszanowanie zdrowia, bezpieczeństwo i opiekę, solidarność i równouprawnienie. Osiąganie tych celów w ramach dokonujących się zmian technologicznych i strukturalnych stanowi pierwszoplanowe zadanie polityki spójności Unii. Zarazem polityka ta wymaga od krajów członkowskich dokonywania zmian i dostosowań w modelu zatrudnienia, ale także podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju ekologicznej działalności produkcyjnej czy przygotowania wysoko kwalifikowanych kadr pod względem ilościowym i jakościowym. Do takich celów polityki prowadzonej w krajach członkowskich, związanych ze sferą wytwarzania dochodu, powinny być dodane cele związane z podziałem dochodów. Chodzi o to, aby podział dochodu był równocześnie jak najbardziej egalitarny i wydajny oraz aby go bronić przed napięciami inflacyjnymi, które „wzbogacają bez zasługi i zubożają bez winy”, naruszając sprawiedliwość i jednocześnie niszcząc spójność.

Wnioski te ewidentnie wpisują się w strategię polityki społecznej, odnoszą się zarówno do ustalenia jej celów, jak i do określenia skuteczności jej narzędzi operacyjnych. Powinny one być w sposób odpowiedzialny uwzględniane nie tylko przez polityków, ale też przez podmioty stosujące tę politykę na każdym szczeblu – zarówno centralnym, jak i regionalnym czy lokalnym.

Myślę jednak, że prawdziwym wyzwaniem dla polityki społecznej jest obecnie osiągnięcie właściwej jakości działań operacyjnych. Można uznać, że cele już są

uzgodnione, powiedziałbym nawet, że są akceptowane. Powinny być zatem realizowane skutecznie, sprawnie i bez marnotrawstwa. Jeżeli tak by się stało, to można by mówić o osiągnięciu podstawowego celu polityki społecznej, jakim jest wzajemne zaufanie między państwem a obywatelami. Niestety, dzisiaj w wielu przypadkach wydaje się to nieosiągalne i powoduje niechęć obywateli wobec polityki. Konsekwencją tego jest niezrozumienie i skłonność do oligarchii w sprawowaniu władzy. Jednym słowem, sytuacja ta powoduje utratę spójności społecznej.

Jak zatem stawić czoła wyzwaniu, jakim jest osiągnięcie spójności społecznej? Jest to pytanie, na które odpowiedzi nie można znaleźć ani w ustawach, ani w dyrektywach, ani w rozporządzeniach. Sądzę, że można ją znaleźć w naszym umyśle. Chciałbym także dodać, że wobec tych problemów, których wielkość i waga może rodzić w nas poczucie niemożności i rezygnacji, odpowiedzią jest stwierdzenie świętego Antoniego biskupa z Florencji: „Niech każdy analizuje swoją działalność”, to znaczy niech każdy robi to, co może i musi w obrębie swojej odpowiedzialności, dążąc do spełnienia zasady sprawiedliwości społecznej, określonej jako „silna wola, aby działać dla dobra wspólnego”, dobra określanego jako „lepsze i bardziej boskie niż dobro indywidualne”.

Jest to odpowiedź, którą otrzymałem od moich Nauczycieli, którą też powierzam moim studentom. Te słowa ze wzruszeniem powtarzam sobie również dzisiaj, wygłaszając referat na temat tej prestiżowej i zasłużonej Instytucji, jaką jest dobro wspólne, a która miała także głębokie znaczenie w moim życiu.

Literatura

- Bernoulli D., *Specimen theoriae novae de mensura sortis*, 1738.
 Crosara A.A., *Corpus rei oeconomicae*, 1967.
 Say J.B., *Cours complet d'économie politique pratique*, 1836.
 Pareto V., *Cours d'économie politique*, 1897.
 Pigou A.C., *The economics of welfare*, London Macmillan, 1932.
 le Prestre de Vauban S., *Project d'une dixme royale*, 1707.
 de Sismondi C.S., *Political economy and the philosophy of government*, 1815.
World income inequality database, United Nations University 2006.

CONTEMPORARY CHALLENGES FOR SOCIAL POLICY

Summary

This article refers to the institution of common goods. The understanding of that institution in social and economic sciences form the contemporary grounds for the cohesion policy in European Union. The author of this article answers the question – how far the social cohesion is achieved now as an aim of the social policy in different countries, inside and outside Europe. The answer is formed upon the statistic's analysis, which refers to the process of forming and dividing GDP in years 1995-2000 in twenty two countries in the world.